

TÜRK DÜNYASI'NIN PARÇASI VE AYNASI: AHISKA TÜRKLERİ

Dr. Orhan ULFANOV

Ünlü romancı Cengiz Dağcı, bizimle aynı kaderi paylaşan Kırım Türklerindendir. Onun *Korkunç Yıllar* adlı romanının kahramanı olan Sadık'a babası, "*Başımızdan geçenler, başkalarının da başına geldi; felâkete milletçe uğradık Sadık!*" diyor...

Zulüm, soykırım ve sürgünlere topyekûn maruz kalan milletimiz, mücadelesini de hep birlikte vermelidir. Ne var ki böyle olmuyor. Türk ve Müslüman olduğu için zulme uğrayan topluluklar mücadelede tek başlarına kalıyor. Bu da arzu edildiği kadar ses getirmiyor, yani derde deva olmuyor. Dolayısıyla her topluluk, başına gelen belâyla boğuşup duruyor.

Aynı millete mensup ve aynı zulme maruz kalmış topluluklar, bir birlik zemini meydana getirip zulme ve zalimlere karşı birlikte mücadele etseler şüphesiz sonuç da farklı olacaktır.

Bugünkü paramparça manzara açıkça ortadadır.

Meseleye sadece Ahıska Türkleri açısından bakarsak durumun daha hazin olduğunu söyleyebiliriz. Zira bizim halkımız on ayrı ülkeye dağılmış ve parçalanmış bir haldeyiz. Dünyanın dört bir yanında sürgün hâlde yaşıyor olmamızın birçok sebebi var. Bunların en başta gelen büyük sürgün dediğimiz 15 Kasım 1944 felâketi ile 1989 Fergana faciasıdır. Peki sonrası?

Yaşanan felâketlerden sonra yeni ceht ile daha kararlı hamleler yapmak gerekmez mi? Bu yılgınlık, bu sessizlik neden? Cengiz Dağcı'nın *Onlar da İnsandı* adlı romanında geçen şu soruyu bugün de sorabiliriz: "*Nasıl olmuş da bu millet, böyle korkunç sessizliklere yıkılmış? Daha dün önlerinde tir tir titreyen düşmanları, bu milleti sürgünlerle böyle sindirmiş?*" İşte oturup muhakeme etmemiz gereken en önemli husus budur.

Kişi olarak veya toplum olarak bazı şahsî menfaatlerden vazgeçmeden, fedakârlık etmeden hiçbir dava başarıya ulaşmamıştır. Mücadele de ancak fedakârlıkla mümkündür. Şahsî hesapların öne çıktığı hangi dava kazanılmıştır ki... Ancak şu da unutulmamalıdır, fertler, millet için birçok haklarından sadece ortak bir ideal uğruna vazgeçebilir.

Tabii ortak bir idealin olması için de ilk önce ortak bir şuurun olması gerekir.

Ne yazık ki, biz ortak şuur ve fikir birliğinden mahrumuz. Çünkü en basit ve hayatî konularda bile bir fikir etrafında birleşemiyoruz. Bu ayrılık gayrılık cehaleti yüzünden daha da dağılıyoruz. Fikir farklılıkları halkın zenginliğidir. Bir şartla ki, bu farklılık akla ve ilme ters düşmemeli, şahsî hesaplara inmemeli ve ana davalarımıza zarar vermemelidir.

Merhum edibimiz Ömer Faik Numanzade'nin yüz yıl önce yakındığı bilgisizlik yani cehalet, o zaman olduğu gibi bugün de baş belamızdır. Cahil kafaların fikir diye ürettiği hezeyanlar bizim yolumuza taş dökmektedir. Cehalet, bilinç bulanıklığına da sebep olmaktadır. İşte bizde fikir ayrılığı şeklinde görülen şey aslında budur. Bu durum sadece Ahıska Türklerinde değil Türk milletinin her kesiminde görülen ana problemlerden biridir.

Bizler yıllardan beri Türklüğümüzü, memleketimize nispetle andığımız ismimizi, tarihimizin dönüm noktalarını, vatanımızın neresi ve kökümüzün ne olduğunu tartışıp duruyoruz. Ancak farkında değiliz ki, yapılan bu gereksiz tartışmalar Türk milletinin şanlı tarihini bölümlere, parçalara ayırarak bütünlüğü bozmaktan başka bir şey değil. Tarihimizin her sayfası bizim için çok önemlidir. Bu sayfaları okumadan, bilmeden yapılan tartışmalar bütünlüğü bozmaktan, ortak tarih şuurunu yıpratmaktan başka bir işe yaramıyor. Bunlardan kaçınmamız ve gereksiz tartışmalara son vermemiz gerekir. Bunun için de okumak ve bilgi sahibi olmak gerekir.

Zira bilgi ışıktır, karanlıklar da ışıkla son bulur.

Yukarıda bahsettiğimiz bilinç bulanıklığı, ortak şuurdan yoksunluk, vatana, millete ve kişilerin birbirine karşı olan sorumluluk duygularının da zayıflamasına sebep olmaktadır. Bugün birçok problemimiz var. Ancak kimi dinlersen öyle bir anlatıyor ki, sanki kendisi bu durumdan hiçbir şekilde mesul ve pay sahibi değil. Burada insan L. Tolstoy'un *Diriliş* adlı romanındaki şu sözü hatırlıyor: *"Hepsinden daha korkuncu da onu kimin öldürdüğünü hiç kimsenin bilmemesi. Hiç kimse suçlu değildi ama insanlar öldürülmüştü, hem de bu ölümlerden suçlu olmayan insanlar tarafından öldürülmüştü..."* Yani ortada bir sorun var ama bu sorundan hiç birimiz sorumlu değiliz. Bunlardan başka bir gurup insanlarımız var ki, bir nevi büyük şâir Sabir'in ifadesiyle, *"Millet nece tarac olur olsun ne işim var?/ Düşmanlara muhtaç olur olsun ne işim var?"* çarpık görüşünü kendilerine şiar edinmişlerdir.

Bizi ortak değerleri olan ve bu değerlerle yaşayan bir millet olarak ebediyete kadar yaşatacak iksir ortak hafıza, ortak şuur ve fikir birliğidir. Gaspıralı'nın, *"Dilde, fikirde, işde birlik"* şeklinde ifade ettiği formül budur. Millet olmanın sırrı da buradadır. Bu formül bozulduğu zaman her şey bozulur ve millet olarak değerlerimizi kaybederiz. Hatta bir millete mensubiyet şuurumuz da kaybolur. Bu ise bir inkıraz, yani yok oluşturmaktır.

Gençliğimiz, henüz yolun başındayken burada ifade ettiğimiz hususlar üzerinde düşünmelidir. Hayata bakış açımız ferdî olmaktan çok millî olmalıdır. Zira milletimiz varsa biz de varız, millet yoksa biz de yokuz. Millî mensubiyetinden uzaklaşan kimseye ne dendiği artık malûmdur: *Mankurt!* Korkarız ki bu gidişle Nayman ananın oğlundan hiç bir farkımız kalmayacak.

Hayatımızın gayesi sadece maddî menfaatler olmamalıdır. Millî ideallerimiz de olmalıdır. Bugünkü sokak kültürü ise ideal düşmanı tuzaklarla doludur. Meselâ *ev, araba ve para üçgeni* işte budur. Her nerede gençlerle konuşsam aldığım cevaplar bunu gösteriyor. Hatta bir defasında Kazakistan'da yaşayan bir grup Ahıskalı gence problemlerimizden bahsettiğimde şu karşılığı aldım: *"Burada paramız var, işimiz var! Kapının önünde arabamız var. Bize bunlar lâzım! Gerisi boştur!"* cevabını almıştım. Bu anlayış, Dostoyevski'nin *Karamazov Kardeşler* adlı romanındaki şu sözleri hatırlatıyor: *"İhtiyaçların giderilmesi konusunda hiç çekinme, hatta isteklerini alabildiğine artır! Bugün herkesin dilinde bu var, özgürlük böyle anlaşılıyor!"*

Hepimizin hayatta birçok arzu ve istekleri olduğunu göz ardı etmiyoruz. Biz bunları tamamen yok sayalım demiyoruz. Yaşadığımız zamanın icaplarını göz ardı edemeyiz. Hatta kendimizi, içinde yaşadığımız toplumdan tecrit edelim de demiyoruz. Biz diyoruz ki makûl'den sapmayalım; standart ihtiyaçları aşıp tamahkârlık ve aç gözlülük çöllerinde susamayalım! Unutmayalım ki bizim büyük sorunları ve çıkmazları olan, birçok problemle uğraşan bir halkımız var.

Geleceğimiz olan genç arkadaşlarıma Turgenev'in *Babalar ve Oğullar* adlı eserinde geçen şu sözle seslenmek isterim: *"İnsanın arada bir kendini perçeminden tutup, topraktan turp çıkarır gibi sallaması fena olmaz!"* Bizim de artık kendimizi silkelemenin zamanı çoktan gelmiş de geçiyor. Ahıska Türklerinin yaşadığı birçok yerleri ziyaret ettim. Buralarda gençliğimiz adına hiç iyi manzaralarla karşılaştığımı söyleyemem. Meselâ bir defasında ele alacağım konu gereği kahvelere girip bir fotoğraf çekmek istedim. Ancak kahvedekilerin yarısının genç öğretmenler olduğunu görünce utanıp geri çıktım. Eğitim gördüğüm şehirde yıllarca yatakhanelerde talebe arkadaşlarımla birlikte kaldım. Bunun yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanında eğitim gören gençlerimizi ziyaretlerde bulundum. Söylemesi çok üzücü ama temel ihtiyaçları için harcadığı sürenin dışında günün geri kalan kısmını yatarak, uyuyarak geçiren gençlerimizi gördüm. Onları hatırladıkça Mirza Elekber Sabir'in şu mısralarını hatırladım:

*Açsan gözünü, acı meşakkat göreceksin,
Millette gam, ümmette nefret göreceksin,
Kıldıkça nazar, millette hayret göreceksin,
Çek başına yorganını nikbetten (bedbahtlık) ayılma!
Ninni yavrum, ninni!
Uyu kumrum, ninni!*

Sonuç olarak deriz ki, okumalı, daima bilgimizi artırmalıyız. Dağınıklığımızı, cahilliğimizi ve perişanlığımızı yenmenin yolu budur. Sırtımızda ağır bir yük ve sorumluluk var. Bu sorumluluklardan kaçmak, onu görmezlikten gelmek bizlere yakışmaz. Her bir gencimiz bilmeli ki, ecdat yadigarı vatan topraklarımıza, maddî manevî değerlere ve millî mirasa sahip çıkmak, bunları bizden sonraki nesillere emanet etmek birinci ve temel vazifemizdir.

